

Debat: wat nu?

Korte omschrijving werkvorm

De aanslagen in Parijs zorgden onlangs voor grote onrust in het land. In deze werkvorm kijken we niet terug naar de specifieke gebeurtenissen in Parijs, maar naar de dilemma's die spelen rondom de aanslagen in Parijs. De titel 'debat' is dan ook niet helemaal passend, met deze werkvorm gaat u in gesprek met uw leerlingen over de vraag 'wat nu?'

Op 8 januari werden in Nederland in grote steden demonstraties gehouden als steunbetuiging aan de slachtoffers en nabestaanden van de aanslag. In Nederland en in veel andere landen kwamen mensen samen om een statement te maken tegen terreur, en vóór vrijheid. Maar niet iedereen denkt hetzelfde over de gebeurtenissen, en er zijn verschillende manieren te bedenken hoe om te gaan met de dreiging van terreur. In deze werkvorm komen verschillende meningen en visies op de aanslagen aan bod waarover u met uw leerlingen in gesprek kunt gaan.

Leerdoel

Leerlingen leren aan de hand van verschillende meningen zelf een mening te vormen over de dilemma's die spelen rondom de aanslagen in Parijs.

Bronnen

- [Financieele Dagblad](#), 8 januari 2015
- [NOS Journaal](#), 12 januari 2015
- [Burgemeester Eberhard van der Laan in de Wereld Draait Door](#), 13 januari 2015 (vanaf minuut 9.22)
- [Volkskrant.nl](#), 14 januari 2015
- [NRC.nl](#), 14 januari 2015

Duur

30 minuten

Handleiding

1. De werkvorm heeft niet de klassieke opzet van een debat. Op de volgende pagina's vindt u vier invalshoeken waarmee u belangrijke kwesties rondom de aanslagen kunt bespreken.
2. Lees de geselecteerde fragmenten voor, of vertel in eigen woorden de situatie. Bij sommige situaties kunt u er ook voor kiezen om het fragment van de uitzending te laten zien.
3. Ga daarna met uw leerlingen in gesprek aan de hand van de vragen en de achtergrondinformatie.

Dilemma's

1. **Bescherming vrijheid = beperking vrijheid?**
Bron: Financieele Dagblad, 8 januari 2015

De dag na de aanslag op Charlie Hebdo stonden de gebeurtenissen in Parijs op alle voorpagina's van de Nederlandse kranten. Het Financieele Dagblad koos voor een rustige voorpagina met daarop alleen een tekst met de titel 'Civil courage'.

Dit is een fragment uit deze tekst:

'Het is een onaangename waarheid, maar we zullen onder ogen moeten zien dat absolute veiligheid in onze geglobaliseerde wereld niet bestaat. En we zullen ons moeten realiseren dat te verregaande maatregelen om onze vrijheid te beschermen diezelfde vrijheid juist ernstig kunnen beperken.'

Vragen aan leerlingen:

- Hoe kun je de vrijheid (van meningsuiting) beschermen?
- Wordt met deze maatregel ook iemands vrijheid aangetast?
Of
Wat bedoelt de schrijver met de bewering dat maatregelen die onze vrijheid beschermen diezelfde vrijheid juist ernstig kunnen beperken?

Achtergrondinformatie

Afhankelijk van de antwoorden van leerlingen kunt u steeds doorvragen: zorgt deze maatregel voor meer vrijheid of voor minder?

Bijvoorbeeld: Meer politie en cameratoezicht op straat zorgen aan de ene kant voor meer vrijheid: criminelen krijgen geen kans, waardoor mensen zich veiliger voelen en zich vrijer kunnen bewegen. Maar politie en cameratoezicht zorgen ook voor minder vrijheid: mensen worden voortdurend in de gaten gehouden, ook zonder dat daar een directe aanleiding voor is.

Andere voorbeelden: identificatieplicht, automatische nummerbordherkenning, preventieve verkeerscontroles, preventief fouilleren, telefoontaps, opslag internetverkeer van gebruikers.

2. Inzet van het leger

Bron: De Wereld Draait Door, 14 januari 2015 (fragment vanaf 09.22).

Op 13 januari stond op de voorpagina van De Telegraaf in grote letters: 'AMSTERDAM IN HET VIZIER TERRORISTEN'. IS en Al-Qaeda hebben jihadisten opgeroepen om aanslagen te plegen in de westerse wereld. Ook Amsterdam werd in de oproep genoemd als doelwit. De Amsterdamse burgemeester Eberhard van der Laan werd uitgenodigd bij De Wereld Draait Door om te reageren op het nieuwsbericht.

Matthijs van Nieuwkerk vroeg aan Van der Laan of het geen tijd was om het leger in te zetten in de straten van Amsterdam. Dit was het antwoord van de burgemeester:

'We moeten geen politiestaat worden. Als wij een stad maken waar we alleen nog tussen militairen en politiemensen door kunnen slalommen terwijl de kans dat er iets gebeurt op zichzelf heel klein is, dan is het eerder zo dat terroristen denken dat ze aan de winnende hand zijn.'

Vraag aan leerlingen:

- Vinden jullie het een goed idee om militairen in te zetten om belangrijke plaatsen in Amsterdam (bijvoorbeeld het station, de Dam, krantenredacties) te beveiligen? Wissel argumenten uit.

Achtergrondinformatie

- In Frankrijk zijn 10.000 militairen ingezet om gebouwen en organisaties te beschermen die mogelijk doelwit kunnen zijn van terroristen.
- Burgemeester Van der Laan gaf aan dat hij geen principiële bezwaren heeft tegen de inzet van het leger, maar dat hij vooral geen militairen in het straatbeeld wil. Bij een inbraakgolf in Amsterdam in 2013 heeft de gemeente ook assistentie gevraagd aan het leger, en dat werkte heel goed.

3. Actieplan aanpak jihadisme

Bron: NOS Journaal, 12 januari 2015 20.00 uur (zie uitzending vanaf 2.17).

Het kabinet probeert sinds de aanslagen van 11 september 2001 met wetgeving maatregelen te treffen tegen terrorisme. Dit zijn een aantal maatregelen die al genomen zijn:

- Deelname aan een terroristische organisatie is strafbaar (max 15 jaar celstraf).
- Opsporingsmogelijkheden zijn verruimd, de politie kan makkelijker iemand volgen of telefoons of e-mail aftappen.

Maar er ligt ook een actieplan klaar: het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. Dit moet nog door de Tweede Kamer en Eerste Kamer worden goedgekeurd. Hierin staan onder andere deze twee maatregelen:

- Het kabinet wil dat jihadisten in Nederland, zonder dat de rechter zich er vooraf mee bemoeit, het Nederlanderschap kan worden afgepakt.
- Vluchtgegevens van iedereen opslaan.

Vraag aan leerlingen:

- Ben je voor of tegen de volgende wetsvoorstellen?
 - De minister kan het Nederlanderschap intrekken van jihadisten die in het buitenland meevechten met een terroristische organisatie. Hier is geen rechter voor nodig.
 - Nederland moet vluchtgegevens van alle Nederlanders opslaan.

Achtergrondinformatie

De meerderheid in de Tweede Kamer is vóór het wetsvoorstel om jihadisten het Nederlanderschap af te pakken zonder tussenkomst van de rechter. Maar de wet kan nog niet worden ingevoerd omdat het juridisch heel ingewikkeld ligt.

Het voorstel om vluchtgegevens van alle Nederlanders op te slaan heeft tot nu toe geen meerderheid in de Tweede Kamer, omdat die vond dat dit een te grote inbreuk is op de privacy.

4. Meten met twee maten?

Bron: NRC.nl en De Volkskrant.nl, 14 januari 2015

De Franse cabaretier Dieudonné is 14 januari opgepakt op verdenking van 'verheerlijking van terrorisme'. De cabaretier plaatste op Facebook de tekst dat hij zich 'Charlie Coulibaly' voelde. Coulibaly was de terrorist die een groep mensen gijzelde in een joodse supermarkt in Parijs, waarbij vier gijzelaars om het leven kwamen.

Dieudonné is al vaker in opspraak gekomen. Eerder zijn voorstellingen van hem door de rechter verboden vanwege antisemitische uitspraken.

Vraag aan leerlingen:

- Na de aanslag op Charlie Hebdo demonstreerden duizenden mensen voor de vrijheid van meningsuiting. Maar Dieudonné wordt opgepakt vanwege zijn uitingen. Meet de Franse overheid met twee maten?

Achtergrondinformatie

Dieudonné meldde op zijn Facebook dat hij zich 'Charlie Coulibaly' voelde. Hij vindt dat de Franse overheid met twee maten meet, als het op de vrijheid van meningsuiting aankomt. De tekenaars van Charlie worden als helden vereerd, terwijl Dieudonné als een misdadiger wordt behandeld. Er zijn meer mensen verbaasd over zijn arrestatie. Waarom wordt Dieudonné aangepakt als hij joden kwetst, terwijl Charlie Hebdo ongehinderd moslims mag kwetsen, vinden veel Dieudonné-fans.

Toch is er volgens Le Monde een belangrijk verschil tussen de Mohammed-cartoons van Charlie Hebdo en het antisemitisme waar Dieudonné al een paar keer voor veroordeeld is. 'De wet verbiedt het bespotten van een religie niet - Frankrijk is een seculier land, de notie van blasfemie bestaat niet in het recht - maar zij verbiedt wel het oproepen tot haat jegens de gelovigen van een religie, of het goedpraten van misdaden tegen de menselijkheid', aldus Le Monde. Daarom is Dieudonné vaker veroordeeld dan Charlie Hebdo.

Dieudonné is tien keer veroordeeld wegens antisemitisme, maar ook vijf keer vrijgesproken. De 'Charlie Coulibaly'-zaak lijkt minder sterk dan bijvoorbeeld de zaak uit 2009, toen hij een sketch opvoerde met Holocaustontkenner Robert Faurisson. Waarom zou Dieudonné niet mogen zeggen dat hij zich door de staat als Coulibaly behandeld voelt? Natuurlijk is het smakeloos, een antisemitische komiek die zichzelf welbewust met de moordenaar van vier joden vergelijkt en vervolgens de vermoorde onschuld uithangt. Maar is het ook strafbaar?

Deze tekst is volledig afkomstig uit het [dossier Aanslag op Charlie Hebdo op Volkskrant.nl](#)